

повече. Те си създаваха децата с план (м., 76 г., Кюстендил) (цит. по Петрова, Антонова, Пенчева 2004: 153). В следвоенните години (след Първата световна война – б.а.) „... стар циганин казва, че никога не би позволил на жена си да абортира, дори и 20 деца да роди. Ако той не може да ги храни, ще ги храни селото” (Petrovic 1935: 31).

Общественото мнение в миналото се противопоставя на абортите. „Преди старите хора, нашите свекърви не са дали аборти да правим, много са забранили, не дават да го махаме. Все едно че ходим по други мъже, че да го махаме” (ж., 55 г., възлищари, с. Дорково, Велинградско). На практика все пак изкуствено помятане се прави и то най-вече по криминален начин. „Едно време имаше от нашите махаха децата. При една българка го правеха. Ей тука живееше така Тудора... Ходиха при нея – етървата отиде, други ходиха. Аз не отидох, родих ги всичките” (ж., 82 г., копанари, с. Семерджиево, Русенско) (цит. по Конович, Ненов 2009: 143).

През последните десетилетия абортите в много от циганските/ромските семейства се приемат за нещо нормално. Повечето от тях се извършват в болнична обстановка. Честите аборти на съпругата са едно от доказателствата за мъжествеността на съпруга, издигат неговия социален статус в махалата. По тази причина мъжете не позволяват на жените да ползват предпазни средства (кондоми, спирали и др.), въпреки че някои от тях имат желание. От своя страна съпругата, приемайки това положение, демонстрира своята подчиненост и жертвост, въпреки отрицателните последици за здравето ѝ. Много често за запазване на този предмодерен модел на сексуално поведение голяма роля играе и свекървата. „Не, не мога да сложа спирала, макар да ми се иска... Мъжът ми не дава. Свекървата казва, че само курвите използват такива неща... Ако не забременея поне веднъж годишно, свекървата ще реши, че съм болна и ще накара мъжът ми да ме изхвърли... Не, той не иска да раждам всяка година, най-много да имаме още едно дете. Той ми дава пари за аборт, но така може да се хвали пред приятелите колко му е гъсто семето...” (ж., 23 г., Самоков) (цит. по Томова, Николова 2011: 90-91). „... шест аборта имам... родих му второ за негов хатър...” (ж., 46 г., хорохоя). „Родила съм три деца – момичета са. На 2, на 3 и 4 години. Няма да раждам повече, като иска мъжко – той да ражда...” (ж., 24 г., фичери).

Факт е, че при жените от младото поколение и при тези с по-високо (средно и висше) образование през последните десетилетия традиционният многодетен модел все повече се замества от желанието за едно-две деца до три. Близка до тази демографска нагласа е и раждаемостта сред жените с основно образование, които имат постоянна работа. Това показва една относително нова тенденция в отношението към децата. Стремешът е не само да се отгледат и опазят, но и да им се осигури едно по-добро бъдеще. „Не сме искали повече деца, бяхме в